

Katinėlis ir gaidelis

Gyveno miške katinėlis ir gaidelis. Sykį prirėikė katinėliui eiti medžioti. Rengiasi jisai ir moko gaidį, kaip tam elgtis, kol jo nebus namie: — Tu, gaideli, sėdėk namie trobelėje, o aš eisiu medžioti. Rasiu pelytę — pats suėsiu, rasiu grūdėlį — tau parnešiu. Užsidaryk duris ir nieko neleisk į trobelę. Aš mačiau laputę bėgiojančią aplinkui. Saugokis jos.

Išėjo katinėlis. Gaidelis, likęs namie, užstūmė dureles ir atsitūpęs ant kartelės ėmė snūduriuoti. Tik girdi jisai per sapnus: brakšt ties langeliu, klabt klabt durelėmis.

„Kas čia būtų? — pamanė gaidelis. — Ar pakeleivis koks, ar kaimynas?“

O ištikrųjų tai buvo laputė, kuri pamačiusi, kad katinėlis išėjo iš namų, bandė dabar įlįsti į trobelę. Tačiau radusi langą ir duris uždarytus, griebėsi klastos ir ėmė belstis į dureles.

— Kas tenai beldžiasi? — paklausė gaidelis.

— Aš! — atsiliepė laputė.

— Kas tu? — klausė vėl gaidelis.

— Jūsų kaimynė!

— Kuo gi tu vardu? — nesiliovė klausęs gaidelis.

— Ogi laputė, vario ližė, — prisipažino ta.

— O ko gi tau reikia?

— Įleisk sušilti. Šaltas vėjas pučia, visa sušalau.

— Neleisiu! Eiki sau sveika namo! Man katinėlis uždraudė leisti tave į trobelę. Eik namo.

— Ko tu klausai to katinėlio! Argi aš ką nors pikta įėjusi padarysiu? Duok tik man apšilti truputį, tik mažą valandėlę.

— Na, jeigu mažą valandėlę, tai eik, — kalbėjo gaidelis praverdamas duris.

Laputė įėjo ir lyg niekur nieko atsisėdo ant suoloelio prie krosnies neva sušilti.

Pasėdėjusi ir pašnekinusi gaidelį, pakilo ir ėmė jį pas save į svečius vadinti.

— Negaliu! — atsakė gaidelis. — Man katinėlis uždraudė iš namų išeiti.

— Kas tas tavo katinėlis! — supyko laputė. — Eime tiktai.

Laputė, daugiau neklausydama gaidelio, čiupt jį už sprando ir bėgt su juo per girią. Gaidelis nešamas — rėkt:

— *Katinėli, mane neša* —

Per lygias lankas, per dobilynus,

Per žalias girias, per kadagynus.

Katinėli, mane neša!

Katinėlis, netoli būdamas, išgirdo gaidelio riksmą ir pasivijo laputę. Pasivijęs primušė, atėmė gaidelį ir parsinešė namo bardamasis:

— Matai, aš tau sakiau neleisti nieko į trobelę, o tu įleidai, nepaklausei manęs. Gerai dar, kad netoli buvau. O jeigu būčiau toli buvęs, tai būtum jau ir pražuvęs.

Gaidelis prižadėjo visada klausyti katinėlio. Ir vėl abu draugiškai sau gyveno, kol užteko to maisto, kurį katinėlis buvo sumedžiojęs. Kai jo nebeliko, katinėlis vėl išėjo į medžioklę, įgraudindamas gaidelį. Bet išplakta laputė ir nemanė vėl lįsti į trobelę. Taip praslinko vasara, atėjo ruduo. Katinėliui parūpo pasirūpinti maisto žiemai ir sau, ir gaideliui. Eina jis į medžioklę ir vėl graudina gaidelį kad šis nė valandėlei naleistų laputės į trobelę. O jau laputė ir vėl sukinėjasi aplinkui trobelę, mat jau užgijo žymės nuo katinėlio nagų. Kai tiktai katinėlis išėjo, tai ji, kiek palūkėjusi, vėl prie trobelės durelių ir brakšt brakšt į duris.

— Kas ten? — paklausė gaidelis.

— Ogi aš, laputė! — atsakė balsas.

— O ko tau reikia?

— Peršalau visa, atidaryk dureles, leisk nors valandėlę pasišildyti, — prašėsi laputė.

— Ne! Neleisiu. Man uždraudė katinėlis tave leisti šildytis, — atsakė gaidelis.

— Atidaryk dureles, gaideli, duok nors ugnelės pasiimti, — prašė laputė.

„Na, apie ugnelę katinėlis man nieko nesakė,“ — pagalvojo gaidelis ir priėjęs pravėrė dureles.

Laputė įėjo, bet užuot ėmusi ugnelės, nutvėrė gaidelį ir — pro duris. O gaidelis rėkt:

— *Katinėli, mane neša —
Per lygias lankas, per dobilynus,
Per žalias girias, per kadagynus.
Katinėli, mane neša!*

Katinėlis, nors ir toli buvo, tačiau dar išgirdo gaidelio balsą ir — vytis laputę. Pasivijęs vėl gerai sudavė laputei, atėmė gaidelį ir išbaręs jį parsinešė namo. Parnešęs palesino grūdais ir patupdė ant kartelės.

Praslinko taip diena, antra. Maistas pasibaigė, reikia vėl eiti katinėliui medžioti.

— Klausyk, gaideli, — moko jis savo draugą, — neleisk nieko į trobelę, ypač tos klastingos gudruolės laputės.

— Neleisiu, neleisiu, — prižadėjo gaidelis.

Išėjo katinėlis, o gaidelis, užsistūmęs duris, užlėkė ant kartelės ir ėmė sau snausti. Pasnaudęs girdi beldžiant prie durų lango.

— Kas ten? — paklausė jisai.

— Ogi aš, kaimynė, — atsiliepė balsas.

— A, tu čia, lapute! O ko tau reikia? — paklausė gaidelis.

— Šalta lauke, leisk nors pasišildyti.

— Ne, neleisiu, lapute.

— Leisk nors valandėlę! — prašėsi ta.

— Ne! Neleisiu!

— Jeigu neleisi ilgam, leisk nors ugnelės pasiimti. Rankas degu, kojas šalu! Leiski, gaideli!

Nors gaideliui ir labai gaila buvo laputės, bet jis prižadėjo katinėliui naleisti ir neleido. O ta prašėsi:

— Rankas degu, kojas šalu, leisk, gaideli, nors ugnelės pa-
imti!

— Neleisiu, lapute, — gaidelis tvirtino savo.

Mato laputė, kad taip ji nieko nepadarys, tad griebėsi kito melo.

— Gaideli, rankas degu, kojas šalu, duok nors kibirkštėlę ug-
nelės, nors pro durų plyšelį! — ėmė ji prašyti.

Gaidelis pagalvojo: katinėlis man tiktai uždraudė leisti lapu-
tę į trobelę, o duoti ugnelės pro durų plyšelį neuždraudė, tai kaip
man dabar jai atsakyti tokio mažmožio, kaip jos nepasigailėti?

Taip pagalvojęs gaidelis nušoko nuo kartelės ir paėmęs ke-
lias žarijas pravėrė duris, kad paduotų laputei. Tačiau nespėjo jis
gerai ir ugnelės pro duris iškišti, kai laputė, nutvėrusi jį už ko-
jos, brūkšt pro duris laukan ir bėgti. Bėga laputė, gaidelį neša,
o gaidelis nešamas rėkia:

— *Katinėli, mane neša —*
Per lygias lankas, per dobilynus,
Per žalias girias, per kadagynus.
Katinėli, mane neša!

Bet dabar katinėlis buvo labai toli ir negirdėjo gaidelio rik-
mo. Taip laputė ir nusinešė gaidelį.

Parėjęs namo katinėlis rado atdarą trobelę ir porą gaidelio
plunksnų duryse ir ant tako. Rado lapės pėdsaką ir suprato vis-
ką. Suprato, kad laputė nunešė gaidelį į savo olą. Ryžosi katinė-
lis eiti gaideliui į pagalbą, jeigu jis dar gyvas, o jeigu negyvas,
tai nors atkeršyti už jį. Pasidarė katinėlis kankles, pasidirbo va-
želį ir nuvažiavo į girią prie laputės olos. Nuvažiavęs sustojo ir
paėmęs kankles pradėjo jomis skambinti ir dainuoti apie laputės

šeimą: apie dukteris, sūnus ir apie pačią lapę su seniu lapinu.
Dainavo:

*Viena duktė Dundulė,
Antra — Samadukė.
Vienas sūnus Lukošiukas,
Antras — Tamošiukas.
Pati lapė aukso ližė,
O lapinas vario buožė...*

Jauniausias lapės vaikas, išgirdęs skambant kankles, ėmė motiną prašyti, kad ta leistų jį laukan iš olos pasiklaudyti.

— Leisk, mama! Tenai labai gražiai skambina ir dainuoja.

— Neik, neik! — tramdė lapė.

O tas nesiliaudamas prašėsi. Pagaliau matydamas, jog jokie prašymai negelbsti, jis perpykęs ėmė prieštarauti.

— O eisiu ir gana, nors tu manęs ir neleidi.

— Neik, neik! — bandė sulaikyti lapė.

Bet kur tau! Lapiukas iš olos šmurkšt ir išlindo. Katinėlis to tiktai ir laukė. Tuojau jis — vožt kanklėmis ir vėl skambina ir dainuoja:

*Viena duktė Dundulė,
Antra — Samadukė.
Vienas sūnus Lukošiukas,
Antras — Tamošiukas.
Pati lapė aukso ližė,
O lapinas vario buožė...*

— Mama! — ėmė prašytis dabar antras lapiukas. — Anam tenai linksma. Jis tenai sau šoka ir klauso kanklių. Eisiu ir aš.

— Neik, neik! — draudė lapė. — Gal ten kas nors baisaus.

— Ne, eisiu ir aš, mama! — užsispyrė ir šitas ir taip pat išlindo iš olos.

Vožt ir jam katinėlis kanklėmis per galvą. Užmušęs katinėlis padėjo ant važelio, o padėjęs dar gražiau ėmė skambinti kanklėmis ir dainuoti.

Lapė tupi oloje ir klausosi, katinėlis skambina, dainuoja, pri-
tardamas koja, o lapė mano, kad tai jos vaikai šoka. Užsimanė
ir ji paklaudyti kanklių.

— Tenai vaikai linksminasi, šoka. Eisiu tenai ir aš paklau-
syti, — tarė ji lapinui.

— Neik, neik! — tramdė tas.

Bet kur tau lapė, užsimaniusi ko, klausys žodžių! Išlindusi
iškišo ji iš olos galvą. Per atsargumą tik norėjo apsidairyti, kai
katinėlis — vožt ir jai per galvą ir užmušė. Išvilko katinėlis ir
ją iš olos ir užkrovė ant važelio, užkrovęs stvėrėsi vėl kanklių ir
ėmė puikių puikiausiai skambinti ir dainuoti.

Tupi senas lapinas oloje, klauso ir širsta, kad niekas nenori
sugrįžti į olą.

— A! Jiems visiems tenai gera, linksma, o aš dabar turiu čia
vienas sėdėti... Eisiu ir aš pasiklaudyti.

Atsargiai, vis klausydamas viena ausimi, lenda lapinas lau-
kan iš olos, o katinėlis skambina, duoda trepsėdamas koja. Vos
vos iškišęs kaktą jau tik norėjo lapinas pažiūrėti, kas čia lauke
dedasi, kaip duos katinėlis kanklėmis ir jam į galvą iš visų jėgų!
Lapiną užmušė, bet ir kankles perskėlė. Ištraukęs iš olos lapiną,
padėjo ir jį ant važelio, o pats skubiai nusileido žemyn į olą pa-
žiūrėti, ką padarė laputė gaidžiui. Žiūri, pačiam olos gale tupi
ant girnų nuliūdęs gaidelis, prie jo padėtas rėtis su žirniais, pa-
statytas vanduo. Mat gaidelis pasirodė laputei per liesas, ir ta
užsimanė nupenėti, o jau nupenėjusi papjauti, kad būtų gar-
desnis.

Nudžiugo gaidelis, pamatęs katinėlį, ir tuojau puolė bėgti iš
laputės olos. Katinėlis paėmė žirnių rėtį su savimi, paėmė ir visą
kitą maistą, kurį rado oloje, sudėjo, sukrovė viską ant važelio ir
susėdė su gaideliu parvažiavo namo į savo trobelę.

Be rūpesčių dabar gyveno gaidelis su katinėliu savo trobe-
lėje, turėdami maisto iki soties. Katinėlis iš lapių kailių prisisiu-
vo ir skrandų žiemai iki valiai...